

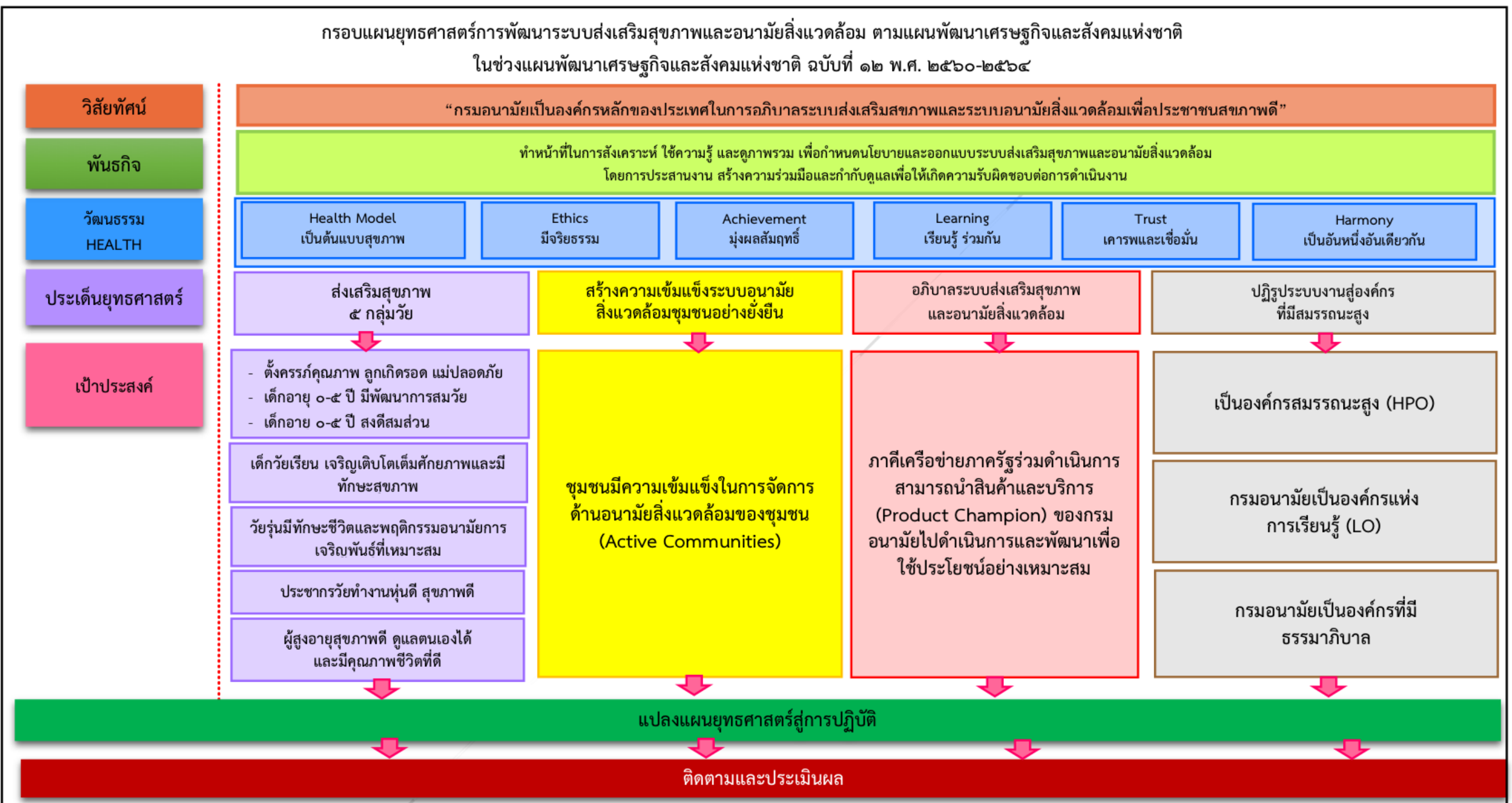
ระบบและกลไก การขับเคลื่อนงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

โดย นางสาวสิริวรรณ จันทนจุลกะ
ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

การประชุม เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อน การกำกับ ติดตามและประเมินผล
การดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ปี 2560
๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมเพชร สถาบันบำราศนราดูร

กรอบคิดในระบบงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

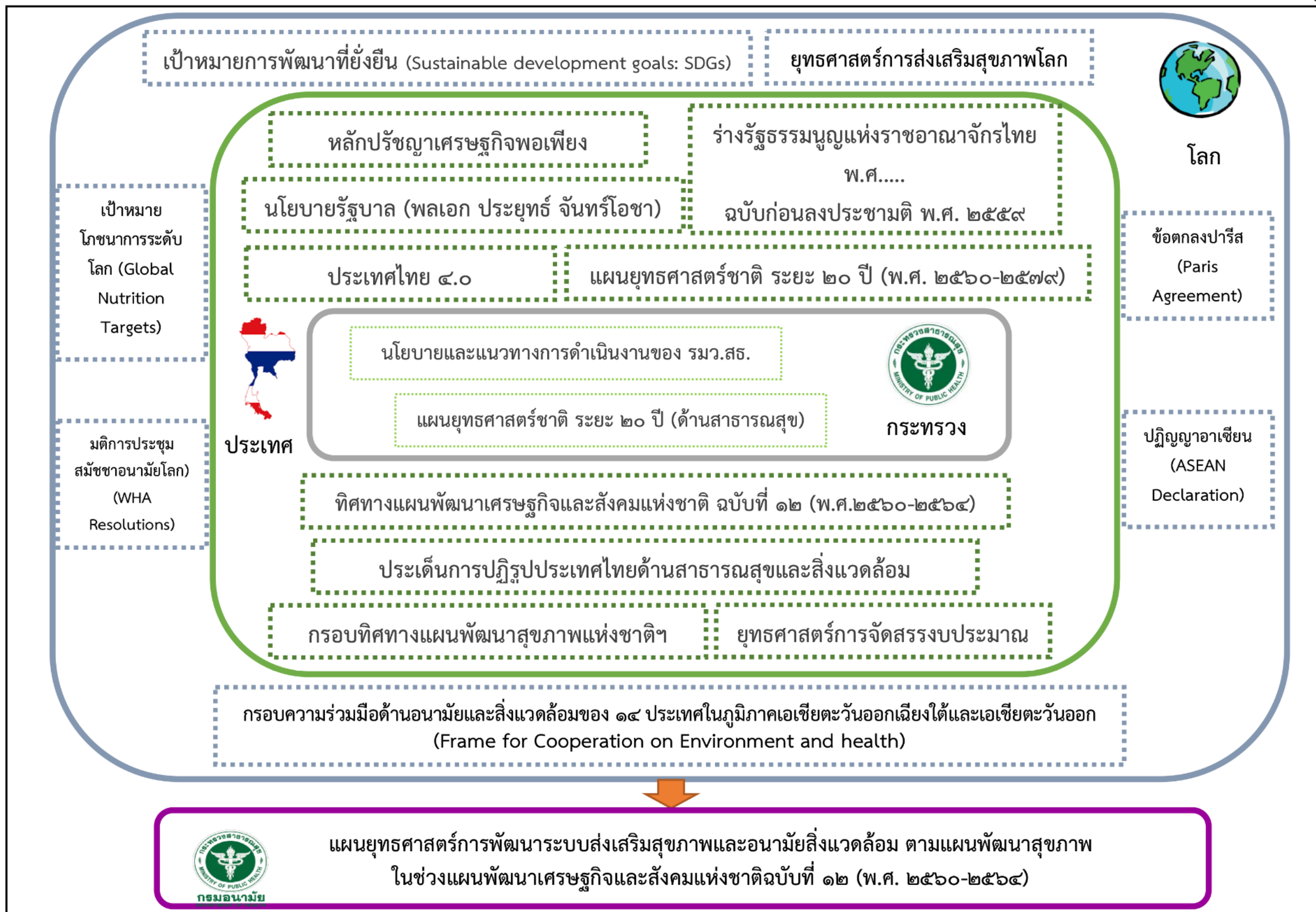

ภาพที่ ๑ กรอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

**“กรมอนามัยเป็นองค์กรหลักของประเทศใน
การอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและระบบ
อนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อประชาชนสุขภาพดี”**

พันธกิจ

**“ทำหน้าที่ในการสังเคราะห์ ใช้อำนาจ และ
ดูภาพรวม เพื่อกำหนดนโยบายและออกแบบ
ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดย
การประสานงาน สร้างความร่วมมือ และกำกับ
ดูแลให้เกิดความรับผิดชอบ
ต่อการดำเนินงาน”**

ภาพที่ ๔ นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ระดับโลก

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs)

เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ปรับปรุงโภชนาการ และสนับสนุนการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีคุณภาพและส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของคนทุกเพศทุกวัย

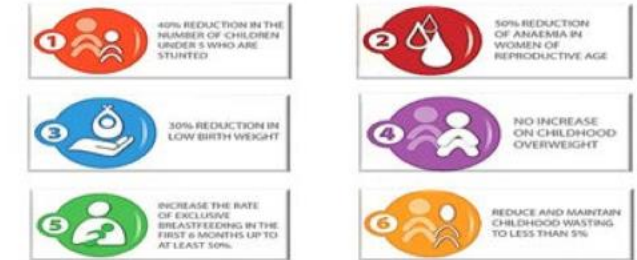
เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

การประชุมการส่งเสริมสุขภาพโลก (Global Health Promotion Conference)

เป้าหมายโลกด้านโภชนาการ (Global Nutrition Targets)

ข้อตกลงปารีส “Paris Agreement”

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ปฏิญญาอาเซียนหรือ ปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration)

กรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก

ประเด็นอนามัยสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในระดับภูมิภาค ๗ ด้าน

๑) คุณภาพอากาศ	๒) น้ำสะอาด การสุขาภิบาลและสุขอนามัย	๓) ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
๔) สารเคมีเป็นพิษและสารอันตราย	๕) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๖) การรองรับด้านภาวะฉุกเฉินด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
๗) การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ		

ภาพที่ ๕ สรุปประเด็นสำคัญจากนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับโลกที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัย

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓ ท่วง : ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๒ เงื่อนไข : ความรู้ (ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังใน การดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน) และคุณธรรม (ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต) โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ ยึดหลักสมดุลและยั่งยืน

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ฉบับก่อนลงประชามติ พ.ศ.๒๕๕๙

มาตรา ๕๔ เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา
มาตรา ๕๕ ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง
มาตรา ๕๘ ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและ สุขภาพของประชาชนหรือชุมชน
มาตรา ๖๓ มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัด การทุจริตและประพฤติมิชอบ
มาตรา ๖๙ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
มาตรา ๗๑ ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพ
มาตรา ๗๒ ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน
มาตรา ๗๔ ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับ ศักยภาพ
มาตรา ๗๖ พัฒนาระบบการบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
มาตรา ๗๗ มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็น

ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในภาครัฐ
ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ การต่างประเทศ ประเทศเพื่อนบ้าน และภูมิภาค

ระดับประเทศ

นโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา)

ด้านที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการ เข้าถึงบริการของรัฐ

๓.๔ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ด้านที่ ๔ การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม

๔.๔ พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้านที่ ๕ การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพ ของประชาชน

๕.๒ พัฒนาระบบบริการสุขภาพ

๕.๖ ประสานการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการตั้งครกใน วัยรุ่น

ด้านที่ ๘ การพัฒนาและการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม

๘.๑ สนับสนุนการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาของ ประเทศ

ด้านที่ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้าง สมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๙.๕ เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ และน้ำเสีย

ด้านที่ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

๑๐.๕ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

(อ้างอิง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการแก้ปัญหาคอขวด ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ

ประเทศไทย ๔.๐

“Value-Based Economy”

- สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (Inclusive Growth Engine)
- สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (Competitive Growth Engine)
- การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Green Growth Engine)

ประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

๒.๕.๑ ข้อเสนอแนะการปฏิรูปด้านสาธารณสุข

๒.๕.๒ ข้อเสนอแนะการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อม

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทาง สังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ

ร่างกรอบทิศทางแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับกรมอนามัย

๒. การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถสูง และ มีประสิทธิภาพ

๓. การสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันควบคุมโรค และคุณภาพชีวิตของ ประชากรตลอดช่วงชีวิต

๔. การคุ้มครอง จัดการโรค และภัยคุกคามสุขภาพ

๕. การสร้างพันธมิตรทางด้านสุขภาพ

๖. การวิจัย พัฒนา ลงทุนด้านผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยี

๗. การปฏิรูประบบบริหารจัดการและการอภิบาลระบบสุขภาพที่ มั่นคงและยั่งยืน

ภาพที่ ๖ สรุปประเด็นสำคัญจากนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัย

ระดับกระทรวง

นโยบายและแนวทางการดำเนินงานของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ศ.คลินิก เกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร

- ๑) ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนางานสาธารณสุขตามแนวพระราชดำริฯ
- ๒) บูรณาการองค์ประกอบและบทบาทเขตสุขภาพ
- ๓) พัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย
- ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
- ๕) ให้ความสำคัญในการพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข
- ๗) เร่งรัดปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์ ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุข
- ๘) สนับสนุนกลไกการทำงานสาธารณสุข

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (ด้านสาธารณสุข)

จุดยืนองค์กร

ส่วนกลาง พัฒนานโยบาย กำกับ ติดตาม ประเมินผล

ส่วนภูมิภาค (เขตสุขภาพ) บริหารจัดการหน่วยบริการ และขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

วิสัยทัศน์ (Vision)

: เป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพ ที่รวมพลังสังคม เพื่อประชาชนสุขภาพดี

พันธกิจ (Mission)

: พัฒนาและอภิบาลระบบสุขภาพ อย่างมีส่วนร่วม และยั่งยืน

เป้าหมาย (Intention)

: ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน

ยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้องกับกรมอนามัย

๑. Prevention & Promotion Excellence
๒. Service Excellence
๓. People Excellence
๔. Governance Excellence

ภาพที่ ๗ สรุปประเด็นสำคัญจากนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับกระทรวงที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัย

แผนงานบูรณาการการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

เป้าหมาย: ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับการดูแลสุขภาพจากปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อม

มาตรการสำคัญ

1. พัฒนาระบบข้อมูลและเฝ้าระวังฯ

กลยุทธ์ 1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

กลยุทธ์ 2 เฝ้าระวัง / ประเมินความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 3 สื่อสารความเสี่ยง เตือนภัยผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

2. พัฒนาระบบป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยง

กลยุทธ์ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะ

กลยุทธ์ 2 พัฒนาระบบการเฝ้าระวังการปนเปื้อนสิ่งแวดล้อม (มลพิษทางอากาศและน้ำ)

กลยุทธ์ 3 การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาระบบบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 1 พัฒนาระบบการให้บริการอาชีวอนามัย/เวชกรรมสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 2 พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพผู้ที่มีความเสี่ยง/ผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

4. พัฒนากฎหมายและระบบบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ 1 ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมาย

กลยุทธ์ 2 พัฒนาขีดความสามารถบุคลากร/ภาคีเครือข่าย

กลยุทธ์ 3 ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาระดับพื้นที่

กลยุทธ์ 4 การควบคุมกำกับ ติดตาม ประเมินผล

ผลผลิตตามแผนบูรณาการฯ

1. อปท. ศอ. ชุมชนต้นแบบไม่น้อยกว่า 100 แห่ง มีการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง
2. พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย 3 เรื่อง
3. แหล่งกำเนิดมลพิษ/โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่หน้าพระลาน จ.สระบุรี ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด ร้อยละ 100

ผลผลิตระดับกระทรวง

1. โรงพยาบาลพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ GREEN and CLEAN Hospital ระดับพื้นฐาน ร้อยละ 75
2. จังหวัดที่มีระบบจัดการปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพอย่างบูรณาการมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ระดับพื้นฐาน ร้อยละ 100

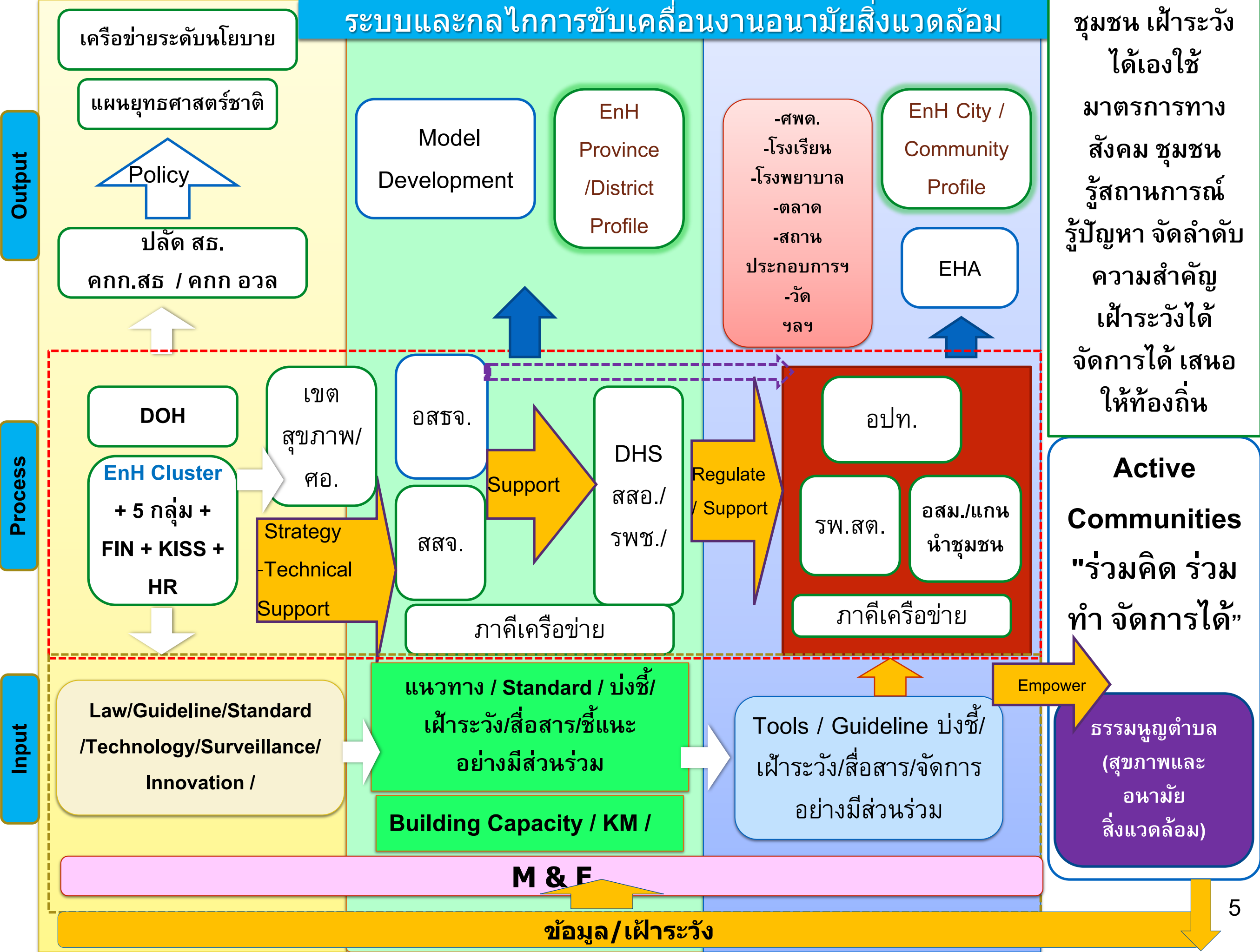
ผลผลิตระดับกรม

1. ตำบลมีชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชน 1,000 ตำบล
2. จังหวัดในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษมีฐานข้อมูลและการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 10 จังหวัด

แผนบูรณาการการบริหารจัดการขยะฯ

แผนยุทธศาสตร์ฯ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข)

แผนยุทธศาสตร์ฯ 5 ปี (กรมอนามัย)

กระบวนการทำงานหลักของ Clusterอนามัยสิ่งแวดล้อม (Core business Process)

Core business
Function/agenda/area

Production

Screen &
Select

Purchaser
Provider
Regulator
function

Output &
outcome

หน่วยงาน Function

คณะกรรมการ

อนุฯ 1

ยุทธศาสตร์แผนงาน
และการติดตาม
ประเมินผล

อนุฯ 2

พัฒนาริชาการ การ
วิจัย ระบบข้อมูลเฝ้า
ระวังและสื่อสาร
ความเสี่ยง

อนุฯ 3 ขับเคลื่อน
การดำเนินงาน
ระดับจังหวัดและ
อปท.

EnH Cluster

- ขั้ทิศ/วงกรอบ/
กลั่นกรอง เพื่อ
ตัดสินใจเชิง
นโยบาย
- สื่อสาร
- วางแผนพัฒนา
บุคลากรสู่สากล
- ประสานภาคีทุกภาค
ส่วน
- เชื่อมโยงงานกับ
นานาชาติ

Products
สายบน

- Policy
- Strategy
- Laws
- Guideline
- Innovation
- Etc.

DOH
Committee

Cluster มอบ
สำนัก/กอง
เกี่ยวข้อง

National

- กรม
- MOPH
- ต่าง
กระทรวง
- Non-
Health
Sectors

Global

- WHO
- Regional
- Interna-
tional

Products
สายล่าง

- Tools
- Technology
- Interventio
n/model
- Innovation
- Knowledge
- Surveillance
- Etc.

EnH.
Committee

ศูนย์อนามัย

อทป.

เขต
สุขภาพ

จังหวัด

People &
Community

Active
Citizen

Active
Community

Green &
Clean &
Safety
community

HR & FIN & KIS

5 กลุ่มวัย

Production Unit

QC Unit

Core
Product

outlet

Dealer

Direct
customer

End
customer

ความคาดหวังและกลไกที่ต้องก้าวเดิน

ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม
ในสสจ. หน่วยงานนำใน
ระดับจังหวัด/เขต

กลุ่มงานอว. ศูนย์อนามัย
หน่วยงานนำระดับเขต/
ประเทศ

หน่วยงานอว. ส่วนกลาง
หน่วยงานนำระดับ
กระทรวง/ประเทศ/ระหว่าง
ประเทศ

คนเชี่ยวชาญ งานสำเร็จ ระบบยั่งยืน